

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/833 ustanawiające środki ochrony i egzekwowania mające zastosowanie na obszarze podlegającym regulacji Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku”

(COM(2023) 108 final – 2023/0056 (COD))

(2023/C 293/23)

Sprawozdawca: **Stefano PALMIERI**

Wniosek o konsultację	Rada, 10.3.2023 Parlament Europejski, 13.3.2023
Podstawa prawna	Art. 43 ust. 2 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia na sesji plenarnej	15.6.2023
Sesja plenarna nr	579
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	151/0/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) ponownie przywołuje swoje – wyrażone w opiniach 2018/05155 ⁽¹⁾, 2020/02842 ⁽²⁾ oraz 2022/01131 ⁽³⁾ – stanowisko co do wniosku dotyczącego rozporządzenia. Wnioski i zalecenia z tych opinii zostały przytoczone poniżej.

1.2. EKES uważa, że transpozycja do prawa UE środków ochrony i egzekwowania przyjętych przez Organizację Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku (NAFO) jest konieczna w celu doprowadzenia do jednolitego i skutecznego wdrożenia tych środków w UE.

1.3. Jednakże Komitet sądzi, że w omawianym wniosku nie ustanowiono sprawnego mechanizmu transpozycji przepisów przyjętych przez NAFO i nie rozwiązano kwestii ich corocznej aktualizacji.

1.4. Komitet opowiada się za sprawniejszym i prostszym mechanizmem, w związku z czym proponuje sporządzenie rozporządzenia składającego się z jednego artykułu, stwierdzającego, że Unia Europejska musi obowiązkowo stosować do swojej floty przepisy przyjęte przez NAFO.

1.5. Komitet podkreśla ryzyko związane z wprowadzeniem systemu aktów delegowanych, który przyznaje Komisji uprawnienia do stanowienia prawa bez konieczności stosowania się do zwykłej procedury.

2. Streszczenie wniosku ustawodawczego

2.1. Głównym celem przedłożonego wniosku jest włączenie do prawa Unii środków ochrony zasobów i jej egzekwowania przyjętych przez Organizację Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku (NAFO) na corocznym posiedzeniu, które odbyło się we wrześniu 2022 r.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego środki ochrony zasobów i jej egzekwowania mające zastosowanie na obszarze podlegającym regulacji Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2115/2005 i rozporządzenie Rady (WE) nr 1386/2007” (Dz.U. C 159 z 10.5.2019, s. 60).

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/833 z dnia 20 maja 2019 r. ustanawiające środki ochrony i egzekwowania mające zastosowanie na obszarze podlegającym regulacji Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku” (Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 279).

⁽³⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/833 ustanawiające środki ochrony i egzekwowania mające zastosowanie na obszarze podlegającym regulacji Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku” (Dz.U. C 290 z 29.7.2022, s. 149).

2.2. Wniosek obejmuje zmiany dotyczące: nowych obowiązków państw członkowskich bandery w zakresie przedkładania planów badań i wymogów dla statków w zakresie udziału w działaniach badawczych; regulacji próbnego zaciągu przy pierwszym wejściu do rejonu, w którym odbywa się rejs połowowy; dostosowań okresów zamkniętych w rejonie 3M w odniesieniu do karmazyna; zakazu wyładunku, przeładunku i zatrzymywania na statku rekina polarnego; wpisywania do wykazu statków prowadzących nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane połowy (wykazów NNN) statków ujętych w wykazach innych regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem.

2.3. We wniosku przekazano Komisji uprawnienia do zmiany rozporządzenia (UE) 2019/833⁽⁴⁾ w odniesieniu do obowiązków państw członkowskich związanych z przedkładaniem planów badań i wymogów dla statków w zakresie prowadzenia działań badawczych, o ile NAFO zmieni takie środki w przyszłości.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES uważa, że transpozycja do prawa UE środków ochrony i egzekwowania przyjętych na ostatnim corocznym posiedzeniu NAFO jest konieczna, aby zapewnić ich jednolite stosowanie w UE.

3.2. Komitet jest jednak zdania, że procedurze transpozycji nadal nie towarzyszy sprawny mechanizm, ponieważ wspomniane środki podlegają zmianom co roku, a unijne procedury biurokratyczne są bardzo powolne, co powoduje ciągłą lukę między normami przyjętymi przez NAFO a prawodawstwem unijnym.

3.3. EKES ponownie podkreśla potrzebę przyjęcia usprawnionej procedury, takiej jak ta zaproponowana przez niego w 2019, 2020 i 2022 r., która cieszyła się poparciem organów administracji państw członkowskich i zainteresowanych sektorów. Ta procedura opierałaby się na prostym rozporządzeniu składającym się z jednego artykułu obejmującego zobowiązanie Unii Europejskiej do bezwzględnego stosowania do floty unijnej przepisów przyjmowanych co roku przez NAFO. To proste rozporządzenie będzie uzależnione od wprowadzenia klauzuli stanowiącej, że w przypadku gdy środek przyjęty przez NAFO jest niezgodny z prawem UE, nie będzie on miał zastosowania, dopóki współprawodawcy nie uzgodnią tej kwestii.

3.4. Komitet ponownie ostrzega, że dalsze podążanie drogą przedstawionego rozporządzenia może prowadzić do sprzeczności między przepisami lub – co najmniej – do okresów niepewności prawa dla organów administracji i samych przedsiębiorstw, które nie wiedzą, czy zobowiązane są przestrzegać wcześniejszych przepisów, nadal obowiązujących w UE, czy nowych przepisów. Prowadzi to również do zakłóceń w stosowaniu środków odnośnie do flot spoza UE.

3.5. EKES uważa, że jedynym ułatwieniem płynącym z wprowadzenia systemu aktów delegowanych będzie umożliwienie Komisji ustanawiania przepisów bez potrzeby stosowania się do zwykłej procedury.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES uznaje ważną rolę, jaką statki badawcze odgrywają w monitorowaniu i ocenie stanu środowiska morskiego, zwłaszcza w odniesieniu do rybołówstwa. Dokładna charakterystyka zbiorowisk ekologicznych pod względem ich różnorodności biologicznej i struktury sieci pokarmowej ma zasadnicze znaczenie dla ochrony środowiska. Bogactwo lokalne może wykazywać statystycznie istotne, zależne od sezonu zmiany w zlewni dla ryb, które niekoniecznie odzwierciedlają zmiany zaobserwowane w odniesieniu do różnorodności biologicznej i właściwości funkcjonalnych żerowania⁽⁵⁾.

4.2. W ostatnim czasie środowisko naukowe wprowadziło innowacyjne podejście do monitorowania i oceny stanu ekosystemu morskiego, w tym poprzez analizę i modelowanie środowiskowego DNA (eDNA). Podejście to wprowadza techniki i koncepcje, które mogą wspierać skuteczny ład administracyjno-regulacyjny dotyczący rybołówstwa i zarządzanie rybołówstwem⁽⁶⁾. EKES dostrzega, że eDNA zapewnia dane uzupełniające, dostarczające przydatnych informacji na temat stanu sieci pokarmowej i ekosystemu morskiego. Biorąc pod uwagę, że niektóre statki badawcze gromadzą eDNA podczas kampanii obserwacyjnych, EKES zwraca się o uwzględnienie gromadzenia i przechowywania eDNA jako cennych danych, które należy włączyć do połowów ryb.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/833 z dnia 20 maja 2019 r. ustanawiające środki ochrony i egzekwowania mające zastosowanie na obszarze podlegającym regulacji Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku, zmieniające rozporządzenie (UE) 2016/1627 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2115/2005 i (WE) nr 1386/2007 (Dz.U. L 141 z 28.5.2019, s. 1).

⁽⁵⁾ Blackman et al., *Communications Biology* (2022) 5:259.

⁽⁶⁾ Gilbey et al., *Marine Policy* (2022), 124, 104331.

4.3. Większość państw przestrzega filarów protokołu z Nagoi, który wszedł w życie w dniu 12 października 2014 r. i wynika z Konwencji o różnorodności biologicznej. Na mocy tego protokołu działania badawczo-rozwojowe muszą być prowadzone zgodnie z wszelkimi mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi dostępu i podziału korzyści (ABS) i muszą być identyfikowalne. W stosownych przypadkach wszystkie wymagane procedury dostępu i podziału korzyści muszą zostać przeprowadzone przed właściwymi organami, zanim będzie można realizować jakikolwiek program badawczy wymagający wykorzystania i transferu zasobów genetycznych, niezależnie od kraju dostawcy. Większość państw podpisała protokół z Nagoi, kilka musi go jeszcze ratyfikować⁽⁷⁾.

4.4. Wniosek nakłada na operatorów statków badawczych obowiązek dostarczania pewnych wymaganych danych, co może być niewłaściwe w przypadku, gdy czynniki zewnętrzne (np. warunki pogodowe, szczegółowe informacje z satelitów na temat dystrybucji składników odżywczych) narzucają lub powodują szybkie zmiany w kampaniach obserwacyjnych. Niektóre wymogi, np. konieczność przebywania na pokładzie obserwatora posiadającego wystarczającą wiedzę oraz obowiązek zmiany pozycji przez statki w przypadku przyłowów, mogą również sprawić, że proces ten będzie mniej skuteczny we wspieraniu ochrony zdrowych i produktywnych ekosystemów morskich i zarządzania nimi, zwłaszcza jeżeli zgromadzone informacje nie są przekazywane szerszej społeczności.

4.5. Ze względu na trudności w dostosowaniu procesu operacyjnego do wymogów prawnych i odwrotnie EKES z zadowoleniem przyjmuje bardziej pragmatyczne podejście oparte na przejrzystym obiegu informacji. W tym kontekście EKES proponuje wprowadzenie publikacji *ex post* życiorysów ekspertów wskazanych jako kompetentni obserwatorzy oraz krótkiego sprawozdania opisującego uzasadnienie i szczegóły zmiany pozycji w przypadku przyłowu. Publiczne udostępnianie tych informacji mogłoby sprzyjać wymianie najlepszych praktyk i poprawić reputację zainteresowanych stron.

Bruksela, dnia 15 czerwca 2023 r.

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁷⁾ <https://www.cbd.int/abs/nagoya-protocol/signatories/>